

AİLEDE EĞİTİM ve “Anne,Baba Olmak”

Ailede Çocuğun Yeri

Önce konuya ” **Aile**” kavramından başlamak istiyorum. Sosyolojide “ toplumun en küçük birimi ailedir.” diye tanımlanır.

Anne, baba ve çocuklardan oluşan bir kuruluştur. Yasalarla saptanan görevleri yanında geleneklerle belirlenen birçok işlevi vardır.

Aile içinde bulunduğu toplumun bir birimi olarak, o toplumun özelliklerini taşır. Yani, aile toplumun değer yargılarını, gelenek, göreneklerini, beğenilerini, inançlarını, önyargılarını, kısacası kültürünü yansıtır.

Bunun yanısıra her ailenin bir iç yapısı ve kendine özgü yazısız kuralları ve bir işleyişi vardır.

Görevleri yönünden aileye üç değişik açıdan bakabiliriz:

- 1) Aile herşeyden önce, eşlerin duygusal ve cinsel gereksinimlerini karşılayan yasal bir birliktir.
- 2) Aile, ortak amaçları, çıkarları, inançları ve kuralları olan bir insan grubudur.
- 3) Aile, çocukların beslenip bakıldığı ve eğitildiği sıcak, güvenilir bir yuvadır.

Yetişkinlerin duygusal ve cinsel gereksinimleri aile dışında da bir ölçüde karşılanabilir.

Ancak ailenin sonuncu görevi, yani çocukların bakımı, eğitimi ve yetiştirilmesi, tartışmasız olarak en iyi biçimde aile yuvasında gerçekleşir. Bu nedenle, **aile toplumun en etkili bir eğitim kurumudur.**

Çocuğun kişiliğinin temelleri aile ortamında atılır. Çocuğun toplumun değer yargılarına ve niteliklerine uygun bir insan olarak yetişmesi öncelikle aile içinde sağlanır. Yani, bir toplumun kültürünün kuşaktan kuşağa aktarılması, önce ailede başlar; Anaokulunda, Okulda ve çevrede devam eder.

Aile, çocuğun beslenme, bakılma, korunma, sevilme ve eğitime gereksinimlerini sağlar.

Ailede, anne ve baba çocuğu severek, özenli bir bakım vererek, ona güven ortamı sağlar, çocuğun sağlıklı büyümesini güven altına alır, yeteneklerinin gelişmesine yardım eder. Ona özgürce oynayabileceği, etrafını keşfedebileceği ve yeni denemelere girişip öğrenebileceği bir ortam hazırlar. Çocuğun güç durumlarında hep yanında olur ve ona destek verir.

Gerektiğinde, çocuğu denetleyerek, sınırlar koyarak, kurallara uymasını sağlar.

Anne ve baba kız ve erkek çocuklarına, kendi davranışlarıyla örnek olarak, onların hem kişiliklerinin gelişmesine, hem de kendi cinsel kimliklerini bulmalarına yardımcı olur.

Aile, insan ilişkilerinin sahnelendiği bir tiyatro sahnesi gibidir. Çocuk bu sahnede, insan ilişkilerini, tüm karmaşık yönleriyle gözlemler ve yaşar.

Çocuk insan ilişkilerini belirleyen anlaşma, **uzlaşma, bağlılık, paylaşım, işbirliği ve dayanışma** gibi olumlu nitelikleri ailede kazanır. Bunların yanısıra, **anlaşmazlık, çekişme, çatışma, yalan söyleme** gibi olumsuz durumlarda takınacağı olumsuz tavırları da ailede öğrenir.

Çocuk, özellikle okul öncesi çağda, anne, babasının yoğun etkisi altındadır. Onların olumlu ve olumsuz özellik ve davranışlarını, özdeşim (onlara benzeme) yoluyla içine sindirir. Ancak çocuk hep alıcı olmaz, onun doğuştan gelen yapısı ve özellikleri de vardır. Anne, baba onun bu doğuştan gelen bazı özelliklerini tanır ve onun tutumlarına yön verir.

Çocuk oldukça keskin bir gözlemcidir. Anne, babasının birbirleriyle, kendisiyle ve kardeşleriyle ilişkilerini sürekli gözlemler ve değerlendirir, sonuçlar çıkarır ve tepki gösterir.

Bu nedenle, aile içindeki ilişkilerin ve eğitimin temelini, anne babanın birbirlerine karşı tutumları oluşturur. Onların sevgi ve anlayışla sürdürdükleri **eş ilişkileri** ailenin ve evin genel havasını belirler. Aile bireylerini birbirlerine bağlayan ortak inançlar, değerler ve davranışlar aile yapısına biçim verir. Her ailenin yazısız özel bir yasası ve herkesin uyması istenilen yine yazısız özel bir iç yönetmeliği vardır.

Bu yazısız özel yasa ve iç yönetmelikler aileye bir kişilik, bir kimlik kazandırır.

Aile bireylerinin değişik rolleri üstlenmesi, ailenin ortak yaşamını biçimlendirir. Rol dağılımı, demokratik ise, her üye kendine düşen görevi, sorumluluğu yerine getiriyorsa, **aile dayanışması ve birliğinin** sürmemesi için bir neden yoktur. Rol dağılımı, yani **aile bireylerinin birbirlerinden beledikleri gerçekçi değilse, aile dayanışması ve birliği sarsılma ve dağılma tehlikesiyle karşı karşıya kalır.**

Her toplum biriminde olduğu gibi, ailede de zaman zaman çatışma çıkması, denge ve dayanışmanın zayıflaması normaldir. Özellikle dışardan gelen baskılar, zorlamalar, aile dayanışmasını yerine göre zayıflatabilir, tümünden bozabilir ya da güçlendirebilir.

Her ailede sorunlar vardır, olması da gayet normaldir. Bu sorunlar her ailede ayrı olduğu gibi, benzer de olabilir, ama yine her ailenin kendine göre sorunlara yaklaşımı ve farklı çözüm yolları vardır. Aile yapısının sağlamlığı, sorunların bilincinde olma ve sorunlara bulunan çözümlerin doğru ve gerçekçi olmasına bağlıdır.

Bazı ailelerde sorunlar çözülmeden de denge (!) devam ettirilir. **Ancak, burada aile bireylerinden birinin veya birkaçının özverisi, fedakarlığı ve daha fazla sorumluluk yüklenmesiyle devam eder.**

Aile dinamik bir yapıdır. Her ailede zamanla, gelişme ve değişme kaçınılmazdır.

Yalnız çocuklar değil, anne, babalar da büyür, olgunlaşır ve değişir. Aile çeşitli dönemlerde sınavlardan geçer, sorunları yaşıya yaşıya ve çözümlere, çözümlere deney ve güç kazanır. Ailenin olgunlaşması aile bireylerinin yeteneklerine, birbirleriyle uyumlarına ve ortak sorumluluklarının bilincinde olmalarına bağlıdır.

Aile yaşamında eşler sürekli uzlaşma ve anlaşmak zorundadır.

Türk Toplumunda ve Kültüründe Çocuk

Almanya'da yaklaşık kırkbeş yıldır geçirilen hızlı toplumsal, ekonomik, sosyal ve kültürel değişim, her toplumda olduğu gibi, burada yaşayan Türkiye'li göçmen toplumunun da temel birimini oluşturan aile kurumunu, anne baba tutumlarını ve geleneksel, ulusal çocuk yetiştirme biçimini olumlu ya da olumsuz etkiledi ve etkilemektedir.

İçinde yaşadığımız Avrupa ülkesinde hızlı bir teknik ve ekonomik değişim sürecinde, ailenin temel işlevlerinin pek çoğu eski önemini yitirdi ve daha da hızla yitirmeye devam ediyor.

Fakat bizim Türkiye'li aileler arasında ailenin önemi ve temel işlevi birçok zorluklarla karşılaşsa da sürüyor.

Türkiyeli göçmen toplumunda hepimizin bildiği gibi herkes evlenerek aile kuruyor ve aileler ortalama iki veya üç çocuk dünyaya getiriyorlar.

Yani, genel olarak bizim Türkiye'li ailelerin, üreme işlevi eskiye oranla azalmış olsa da büyük ölçüde sürüyor. Fakat bunl demek değil ki, bizim Türkiye'li göçmen ailelerde ailenin işlevleri değişmiyor.

Burada artık çok çocuk dünyaya getirmenin önemi azaldı. Hamileliği önleme yöntemlerini kullanan kadınların sayısı her geçen gün artıyor. Kadınlarımız istenilen çocuk sayısı konusunda kararlara katılıyor ve hamileliği önleyici yöntemleri kullanıyor.

Artık, iki, üç kuşağın bir arada yaşadığı büyük aileler hemen hemen yok denecek kadar azaldı. Kayınvalidelerin veya kayınpederlerin aile içi insan ilişkilerindeki düzenleyici rolüne artık pek ihtiyaç duyulmamaktadır.

Yine, önceleri büyük çocukların evlenmeden evden ayrılmasına karşı çıkılırken, artık günümüzde gençler evden ayrılmaya kalktıklarında anne, baba otoritesi bile eski önemini yitirmiş durumda. Bulduğumuz ülkede 18 yaşının altında olan çocuklar aile içinde şiddete maruz kaldığında ve Gençlik Dairesi'ne baş vurduğunda Çocukları Koruma Kanunu'na göre aileden alınıp bir yurda yerleştirilebilmektedir.

Geçmişte ailede erkek çocuklarına GİRİŞKENLİK, KENDINE GÜVEN ve SORUMLULUK veriliyordu. Bunların yanısıra da erkek çocuk şımartılıp, serbest bırakılıyordu.

Fakat bu gün içinde yaşadığımız Avrupa ülkesinde erkek çocukları, organize olmuş, uzmanlaşmış işlerde çalışma, bir meslek edinme, kavgacı değil, yumuşak ilişkiler ve rekabetçi olmayı gerektiren bir beceri kazanmaları doğrultusunda bir eğitim alıyorlar.

Kız çocuklarının yetişmesinde eskiye göre çok daha dışa dönük bir kişilik gelişmesine rağmen, geleneksel ailelerde doğup büyüyen kız ve erkek çocuklarına birbirlerinden çok farklı oldukları hissettirilerek yetiştirildiğine halen rastlanıyor.

Günümüzde birçok toplumlarda olduğu gibi bizim ailelerde de hala çocuğun bakım ve eğitiminden çoğunlukla yalnız anneler sorumludur.

Çocuklar anne ile çok yakın bir temas içinde olup, ailede kadın figürünün psikolojik etkisi altındadırlar. Erkek çocuklarda bu durum blüğ çağına kadar sürmektedir.

Aslında anneye uzun süre oldukça yakın ve bağlı olan özellikle erkek çocuğunun, erkek kişiliğini bulması ve kendi kuracağı bir ailede baba rolünü üstlenmesi kolay değildir.

Ailelerde çocuk eğitimini etkileyen davranışların çoğu bilinçsiz olarak babadan oğula, anneden kıza bir miras gibi aktarılıyor.

Bizim ailelerde genelde okul öncesi yıllarda oldukça geniş bir davranış serbestliği içinde olan çocuklar okula başlayınca „aklı ermeye başlayınca“ baskı altına alınmaya çalışılır.

Çocukluğun ilk yıllarında usululuk ve sessizlik ödüllendiriliyor ve onlara akıllı uslu olmaları, büyüklerinin yanında çok konuşmamaları öğretilirken, yetişkin olmaya başladıklarında da onlardan kendilerine güven, girişkenlik, atılganlık, beceriklilik ve sorumluluk beklenmektedir.

Ailelerde **babalar** genellikle az konuşan, sevgilerini belli etmeyen, korkulan, çekinilen insanlardır.

Daha da ileri gidersek, ne yazık ki bazı anneler tarafından baba çocuğa bir polis, bir diktatör gibi gösterilmektedir.

Anneler ise, genellikle şefkatli, sessiz, özverili ve silik kadınlardır. Babalara karşı çocuklarının koruyucuları ve dert ortakları durumundadır. Ancak, erkek çocuklar büyüdükçe, blüğ çağına girdiğinde, annelerine tıpkı babalarından gördükleri gibi muamele etmeye, buyurmaya başladıklarında anne- çocuk ilişkisi büyük bir krize girmektedir.

Geleneksel aileler arasında kadınların silik ve pasif kalmalarını ve duygularını mümkün olduğunca gizlemelerini gelenek ve görenekler sağlıyor. Baskı altında olan kadınların, anne olarak çocuklarına **yeterli şefkat, sevgi ve güven duygusu** gibi **önemli ruhsal besinleri** veremeyeceği, onların kişilik gelişmelerinde yeterince yardımcı olamayacağı bir gerçektir.

Anneler bir yanda psikobiyojik bir yasaya bağlı olarak çocuklarını sever ve Őekfat içinde bŧyŧtmek isterken, diğer yandan bŧtŧn sosyal baskı ve engellemeler, eşlerine karşı hayal kırıklıkları ve olumsuz duyguların yarattığı saldırgan dŧrtŧlerini çocuklarına yŧneltmektedirler.

Anneler çocuklarını çoğu zaman kaderlerine boyun eğmeye ve bu yaŐam biçimini çekmeye zorlayan unsurlar olarak da gŧrmektedirler. EŐiyle hiç anlasamayan, mutsuz olan ve bu mutsuzluğu nedeniyle çeşitli psikolojik ve psikosomatik rahatsızlıklar ceken kadının; "Bu evliliğe çocuklarım icin katlanıyorum." dediğine sıklıa rastlanmaktadır.

Fakat bu anneler evliliklerindeki doyumsuzluk, hayal kırıklıklarını ve mutsuzluklarını çocuklarının varlıklarıyla, onlara karşı aşırı bağlılıkları ve koruyuculuklarıyla gidermeye çalıŐırlar.

Yani farkında olmadan, **ocuklarına aşırı derecede dŧŐkŧn, koruyucu olan annelerin aşırı dŧŐkŧn ve koruyucu tutumları, giderek çocukların ŧzgŧven duygularını ve bağımsızlıklarını geliŐtirmelerini engeller.**

Feodal sistemin kalıntısı olarak, anne ev iŐlerinin dışında gŧnde birkaç saat temizlik iÇine giderek aileye ekonomik katkıda bulunduğu halde, değer, ŧzerkliđi ve bağımsızlığı yeterince yoktur.

Özellikle **geleneksel, içe kapanık ailelerde daha çok olmak ŧzere, kadının toplumdaki ve ailedeki yerinin, değerinin dikkate alınmaması, annenin ŧz gŧveninin geliŐmesini olumsuz yŧnde etkilediğinden, çocuğun da kendine olan gŧvenini yeterince geliŐtirememesine neden olabilmektedir.**

Bizim Tŧrkiye`li ailelerin genelde temel ŧzelliđi, babaların ailenin reisi olması ve bu reisliğin içinde dinsel, ekonomik ve sosyal baskıların varlığını sŧrdŧrmesidir.

Geleneksel ailelerde, ocuk ne kadar çok bağımlı, çekingen ve ŧzerklikten yoksun olursa, o kadar "iyi" ve "akıllı"bir ocuk olarak gŧrŧlŧr.

Çocuğun değer, onun bağımsızlığıyla değer, aksine aileye çok bağımlı olması, annesinin babasının sŧzŧnŧ dinlemesiyle ŧlŧlŧr.

Bizim ailelerde, anne babalar aşırı koruyucu, Őekfatli ve çocuklarına sevgi verdikleri bir gerçektir.

Elbette ki, bizim toplumumuzda anne babaların çocuklarına bŧylesine bol sevgi vermelerinin, aile içinde bireylerin sıcak ilişkiler sŧrdŧrmelerinin olumlu etkileri tartıŐılamaz.

Ama bugŧn, içinde yaşadığımız ileri modern bir Avrupa ŧlkesi olan Almanya`da, çocukların çok erken yaŐta bağımsızlığa itilmeleri, aile bireylerinin birbirlerinden çok uzak ve kopuk olmaları gençlerde bazı sululukların (Őiddet, uyusturucu satıŐı ve kullanımı, hırsızlık vb.) ortaya çıkmasına, bencillik, aşırı bireyselleŐme ve kiŐiler arası sevgisizlik, iletiŐim bozukluklarının neden olduğunu da gŧrŧyor ve yaŐıyoruz.

Akdeniz Őlkeleri`yle Batı Avrupa Őlkelerinde yaşayan ailelerde çocukların eğitimine yaklaŐımdaki farklılıklar incelendiğinde;

Akdeniz Őlkelerinde ocuklar 0-12 yaş arası serbest, 12 yaŐından itibaren sıklır (ŧzellikle gŧmenlikte aileler tarafında daha fazla sıklır)

Batı Avrupa Őlkelerinde ise çocuklar 0-12 yaş arası sıkı disiplin, 12 yaŐından itibaren serbest bırakıldığı gŧrŧlŧr.

İçinde yaşadığımız toplum, insanların bağımsızlıklarını kazanmıŐ olmalarını, giriŐimciliklerini geliŐtirmelerini, çevrelerini keŐfedip ona hakim olmalarını bekler, ŧnkŧ toplum ona gŧre yapılanmıŐtır.

Okul öncesi ve okul çağındaki eğitim ve öğretimde , çocuklardan kendi çabalarıyla öğrenmeleri beklenir.

Ve çocukların eğitim ve öğretiminde GİRİŞKENLİK, KENDİNE GÜVEN, SORUMLULUK ve DİSİPLİN oldukça önemlidir.

Bizim ailelerde ise özellikle okul öncesi çağıdaki çocukların eğitiminde **aşırı hoşgörü** hakimdir. Bu aşırı hoşgörü tavrında anne-babalar çocuğa özgürlük vermek gerektiğine inanırlar. Kısıtlamalar getirmezler, onun hemen hemen her istediğini yaparlar. Çocuğa aşırı yakınlık gösterirler, fakat çocuğun davranışlarını düzenleyecek sınırları ve kuralları yeterince koyamazlar.

Bu anne, babaların öncelikle aile içindeki ve çevreleriyle olan ilişkilerine baktığımızda kendi yaşamlarında da kendilerine yeterince sınırlar ve kurallar koymakta zorlandıklarını görüyoruz.

Anaokullarında eğitimcilerin ve okullarda öğretmenlerin bizim Türkiyeli ailelerin çocukların eğitim ve öğretimleri üzerine görüşürken zorlandıkları konulardan bazı örnekler vermek istiyorum;

- Çocukların eğitim ve öğretimlerini genelde yalnız okullardan beklemeleri.
- Çocuğun her istediğini yerine getirmeleri, çocuk istediği yapılmayıp ağladığında anne babalar dayanamaz ve isteğini yerine getirmeleri ve çocuğu şımartmaları.
- Yemek yemede ve yemek kurallarına uymada çocukların zorlanması.
- Çocuk düştüğü zaman kısa zamanda sakinleşmemesi.
- Çocuk ne denli bağımlı, çekingen ve özerklikten yoksun olursa, o denli “iyi” bir çocuk olarak görülmesi.
- Çocuğun değerinin, onun bağımsızlığıyla değil, bağımlı olması, anne ve babasının sözünden çıkmamasıyla ölçülmesi.
- Çocuğa anneler tarafından normalin üzerinde sevgi ve şefkat gösterilmesi ve korunması.
- Küçük çocuğun, konuşarak kendisini ifade etmesinin yeterince öğretilmemesi, yani çocuk konuşmadan hemen her istediğinin yerine getirilmesi.
- Küçük çocukların kendi kendilerine giyinmeyi ve soyunmayı oldukça geç öğrenmeleri.
- Ailelerde çocukların el becerilerinin geliştirilmesine önem verilmemesi. Örneğin, resim yapma, kağıt kesme, yapıştırma ve benzeri faaliyetlerin evde yaptırılmaması.
- Çocuğa yaşına, gelişimine ve eğitimine uygun oyuncak alınmaması ya da oldukça az alınması.
- Çocuk konuşurken anne baba tarafından yeterince dinlenmemesi.
- Çocuğun uyması gereken kurallar ve sınırların yeterince belirgin olmaması.
- Çocuğa yeterince zaman ayrılmaması, onun boş zamanlarını sağlıklı bir şekilde değerlendirilmesinin sağlanmaması ve çocukla yeterince oynanmaması.
- Çocukların televizyonda filmleri seyretmesinde ve bilgi sayar oyunlarında yaşına uygun içerikte film ve programlarda ve seyretme zamanında sınırlamaların olmaması.
- Annelerin almanca öğrenmemeleri
- Ailelelerin veli toplantılarına katılmamaları

Not: Bu yazımda genelde geleneksel ailelere ağırlık vermemin nedeni, Federal Almanya`da özellikle Düsseldorf ta yaşayan Türkiye`li ailelerin % 80 inin kırsal kesimlerden ya da küçük kasabalardan gelmiş olması ve yeni evliliklerle kurulan ailelerde (% 70 e yakınının) eşlerden birinin Türkiye`den gelmiş olmasıdır . Bir başka deyişle eşlerden birinin sosyalizasyonu Türkiye`de gerçekleşmiş olduğu, bir başka biçimde göçün hala devam etmesidir.

Anneler Grubu'n da Aile Eğitim ve "Anne olmak" konusu işlenirken annelerin kendi anne, babalarıyla olan ilişkilerine yönelik uygulanan anket sorularına 9 annenin verdiği yanıtlar:

„Anne olmak“ tan ne anlıyorsunuz?

- 1-„Dünyanın en güzel duygusu, onların geliştiğini görmek,onları yıkamak,onlarla gezmek, yüzmek ayrı bir tat, anlatılması güç olan bir tutku, sevgi ve yanısıra sorumluluk, sabır isteyen bir durum. Olsun, yine de güzel.“
- 2-„Anne olmak`derken, fedakarlık, sorumluluk ilk aklıma gelenlerden.En önemlisi, bir insanı bir dantel gibi işleyip, ona kişilik vermek, sevgi vermek, saygıyı öğretmek ve topluma faydalı bir insan yetiştirmek. Anne olmak, karşılık beklemesizin hep vermektir. Anne olmak, biyolojik bağlılığın yanısıra, ruhsal bir beraberliktir. „
- 3-„Anne olmak`büyük bir sorumluluk. Özverili olmak ve çocukların herşeylerine ortak olmak.“
- 4-„Mutluluk, olgunluk, sevinç.“
- 5-„Mutluluk, fedakarlık, sevinç ve sorumluluk.“
- 6-„Anne olmanın sorumluluğu, en önemlisi çocuğu çok sevmek. Çocuğumu çok sevmesem, eminim anne olmanın tadını, zevkini hiç anlayamayacaktım, diye düşünüyorum. Anne olmanın çocuğa sevgi, onu yetiştirebilmek, geleceğini en güzel şekilde hazırlamak, en önemlisi de onu kendim gibi değil, onu olmak istediği gibi yönlendirmek, olduğunu düşünüyorum.“
- 7-„Annelik, fedakarlıktır. Sorumlulukları gereğince, prensipli, düzenli yerine getirmektir. Annelik, sevgi üretmek, çocuklarını sevgiyle çağın getirdiği yeniliklerle güzelce yetiştirmektir. Mutlu, umutlu, sevgiyle olan beraberlik, başarılı bir gelecek sağlamak, çocuklara arkadaşça yaklaşmak gerekir. Annelik, benim için ufuksuz bir mutluluk kaynağıdır.
- 8- „Anne olmak, genelinde çok güzel bir duygu. Özveri ve sorumluluk, özen ve fedakarlıklar dolu bir unsurdur, diyebilirim.“
- 9-„Anne olmak, sorumluluklara ilk adımdır. Çocukların eğitimi, onlarla ilgilenmek, onlarla oturup herşeyi konuşmak demektir. Annelik çok güzel, ama çok ta zor bir şey. Her şeye rağmen anne olmaktan çok mutluyum.“

Çocukluğunuzda 6 yaşına kadar , 7-10 ve 11-17 yaşlarında kendi annenizi nasıl görüyordunuz?

- 1-„Zaman zaman değişken, bazen çok tatlı, bazen çok yorgun, ama yine de çok rahat ve yeme içme hastası olan bir anne.“
- 2-„Altı yaşında hep korumasını ve yanımda olmasını istediğim çok sevdiğim bir insan. Yedi ve on yaşlarında, sevdiğim arasında ilk sıradaki insan . Onbir, onyedi yaşlarında konuşabildiğim ve beni anlayan tek insan.“

3- „Altı yaşına kadar evin üçüncü çocuğu olduğum için çocuklarına bakan ev kadını. Yedi, on yaşlarında çocukları biraz büyüyüp, yükü azalan yine bir ev kadını.
Onbir, onyediyedi yaşlarında çocuklarına fazla gezmeye müsaade etmeyen bir anne.“

4-„Altı ve on yaşına kadar annemde koruyucu, sevecen, güvenilirlik görüyordum.
Onbir ve onyediyedi yaşları arası mutluluğu, acıyı, sevinci, kısacası paylaşımı gördüm.“

5-„Altı yaş öncesini hatırlayamıyorum. Ama yedi, on yaş arası okul dönüşümde annemin beni sınırsız karşılaması, yemeğimizin hazır oluşu, bizim için , biz yorulmayalım diye elinden geldiğince herşeyi kendisinin yapması.
Onbir, onyediyedi yaşlarında annem ile bir arkadaş gibi herşeyi paylaşmamız. Annemden hiçbir şeyi saklamadım.
Annemden hiçbir kötü söz işitmedim. Evimizin içinde hep sıcaklık, huzur ve neşe vardı.“

6-„İyi.“

7-„Annemi çok seviyordum. Annem çok fedakardı. Bir işte çalışmıyordu.. Ama sekiz çocuk büyüttü. Çocukların hepsi mutlu ve başarılı oldular. Annem benim için güven kaynağıydı. Yedi ve on yaşlarında onunla olmak beni mutlu ediyordu.
Onbir ve onyediyedi yaşlarında ise altı yaşında başladığım annemin işlerine yardımcı olma görevime gayretle devam ettim. Onun varlığı hala beni güçlendiriyor.
Onsuz hayat düşünemiyorum.“

8-„Okul öncesi dönemimde, annemi oldukça bilgili görüyor ve büyüyünce bende onun gibi olmak istiyordum.
Daha sonraki yaşlarda annemin bizlere karşı ne kadar fedakarlık yaptığının bilincine varmış oldum.“

9-„Anneciğimin altı yaşına kadar sevgisine çok ihtiyacım vardı. Onun hep yanımda olmasını isterdim.“

İlk anne olduğunuzda neler hissettiniz?

1-„Çok kötü,çok büyük sorumluluk ve zor doğum, bebeği görmek bile istemedim.“

2-„İlk anne olduğumda sevinç ve korkuyu bir arada yaşadım. Sevinç içgüdüsel birşeydi, diye düşünüyorum. Korku vardı, çünkü yirmi yaşında anne oldum. Ben, bu küçücük insanı nasıl, en iyi bir şekilde büyüteceğim, diye korkuyordum. Çünkü benim içimde de bir çocuk, benim çocukluğum vardı. İkisini nasıl birlikte uyum içinde büyüteceğim korkusunu çok yaşadım.“

3-„İlk anne olduğumda dünyanın güzelliklerinden birine sahip olduğumu düşündüm. O, an en mutlu insan bendim“

4-„Çok mutlu olduğumu, sorumluluk aldığımı hissettim. Hayata bakışım değişti, kendimi daha olgun hissettim.“

5-„Mutluluk, sevinç, heyecan, sorumluluk ve bir aile olduğumuzu hissederek, sanki dünyalar benim olmuştu.“

6-„İlk anne olduğumda, bebeğimi kollarımın arasına aldığımda büyük bir sıcaklık ve onunla sonsuza kadar bitmeyecek bir sevgi köprüsü oluştuğuna inanıyorum.“

7-„Anne olmak dünyanın en güzel duygusu. Sanki ben kendim de dünyaya yeniden gelmişim. Kendimin dışında bir sorumluluğum daha olmuştu. Yirmiüç yaşında anne oldum. Anne olmakla daha mutlu bir insan oldum. Kendi annemin sorumluluklarını, yaşadığı zorlukları, fedakarlıkları daha iyi anladım. Anne olmayan, annesini anlayamaz diye düşünüyorum. Kendim anne olduktan sonra, ona daha çok saygı duydum.“

8-„Evet ilk anne olduğum an çok ama çok güzel bir duygu içersindeydim. O anı hiçbir zaman unutamayacağım.“

9-„İlk anne olduğumda çok güzel şeyler olduğunu hissettim.Çünkü seninde kendi bir çocuğun olduğunda, anne olmanın hislerini anlıyorsun ve kendi çocuğun olduğu zaman insan kendi annesinin değerini daha iyi anlıyor. Bu nedenle annelik hem çok güzel, hem de çok zor.“

Kendi anneliğinin ve annenizin anneliği arasında farklar gördünüz mü?

1-„Evet“

2-„Sevgi anlamında hiç fark yok. Çünkü, ben ne kadar çok çocuklarımı seviyorsam, annemde bizi çok sevdi ve seviyor. Bilinç anlamında farklı. Ben çocuğumla birşey yaşadığım zaman kendi çocukluğuma gidiyorum. Benim annem öyle yapmadı ya da yapamadı, diye düşünüyorum. Sorunlar olduğunda kendimi sık sık çocuğumun yerine koyuyorum. Böylece problemler daha kolay çözülüyor.“

3-„Evet, çünkü ben daha rahat bir ortamda anne oldum.“

4-„Evet, gördüm.“

5-„.....“

6-„Evet“

7-„Evet, annem köyde doğmuştu. Bizi İstanbul' da modern koşullarda yetiştirdi. Annem okumamıştı. Ben okuduğum için çocuklarımı daha düzenli , daha bilinçli yetiştiriyorum.“

8-„Evet“

9-„Kendi annemle kendim arasında fark görüyorum, çünkü ben daha bilinçli bir anneyim.“

Eşinize de bazen bir anne gibi davrandığınız oluyor mu?

1-„Evet“

2-„Anac bir insan olduğum için, her zaman eşime karşı da bir anne gibiyim.

Vermeyi seven bir insan daima bir anne gibi davranır. **Ben anne ve babamın bile annesi durumundayım.“**

3-„Evet, hemde her zaman.“

4-„Hayır“

5-„Bazen“

6-„Hayır“

7-„Eşim, zaten çocuk gibiydi (üç yıldır eminden ayrı). Bazı zamanlar ona karşı bir anne gibi davrandığım olmuştı.“

8-„Hayır“

9-„Evet“

Çocukluğunuzda annenizle ilgili en önemli bir anınızı yazar mısınız?

1-„Onunla birlikte evimizin bahçesinde oyalanmaktan çok hoşlanırdım. Çiçeklerimize ,kiraz ve armut ağaçlarımıza annemin biberlerinden, fasulyelerinden ve soğanlarından az yer kalmasına hep sinirlenirdim.“

2-„Ben altı yaşında iken annem ciddi bir ameliyat geçirdi. 45-50 gün gibi bir süre ayrı kalmak zorunda kaldım. Onun taburcu olup eve geldiği günü, ona sarılışımı, onu özleyişimi ve annemin beni ne kadar özlediğini gözlerinden okumamı asla unutamam. O özlemlerle sarılışımız müthiş bir andı. „

3-„Bir gün anneme bir arkadaşımın gideceğini söylemiştim. Fakat arkadaşım ile birlikte çarşıya gitmişik. Çarşıda gezerken, birde ne görelim, annemle bir dükkanda karşılaşmayalım mı? Tabi ki eve gelince, bana verilen ceza hemen babama söylenip, çarşıya gitmemin yasaklanması oldu.“

4-„Annemle birlikte babamın vefatına çok üzülmemizdi.“

5-„İlk kirlendiğimde ` annemin bana gösterdiği o sıcaklığı ve yakınlığı hiç bir zaman unutamam. Ayrıca sabahları bizi sımsıcak gülüşüyle kaldırışını ve kahvaltımızı hazırlayışını da unutamıyorum.“

6-„.....“

7-„Ailemin en küçüğü bendim. Ben on yaşındayken bir kardeşim oldu. Yani ben dokuz yaşındayken annem kardeşime hamileymiş. Ama annem hamileliğini aylar sonra farketti. Ben hep kardeşim olsun istemiştim. Benim oynayacağım, bakacağım bir kardeşim olmasını istemiştim.

Kardeşim doğduğunda Ok meydanı Sigorta Hastanesi'ne beni almıyorlardı. Bende hastane bahçesinin demirlerinin bir-iki kırık ve açık yerini bulup gizlice hastaneye girip erken doğan kardeşimi küvezde görmüştüm. Daha çok güzel anılarım vardı, ama şu anda hatırlayamıyorum.“

8-„Hiç unutamadığım, annemle olan sohbetlerimdi. İlerki yıllarda neler yapmak istediklerimi kendisine anlattığımda, beni dikkatle ve saygıyla dinlemesi idi.“

9-„Annemin benimle oynaması, beni çok mutlu ediyordu.“

Anneler Grubu`n da Ailede Eğitim ve “Baba olmak” konusu işlenirken annelerin kendi anne, babalarıyla olan ilişkilerine yönelik uygulanan anket sorularına 7 annenin verdiği yanıtlar:

Çocukluğunuzda 6 yaşına kadar, 7-10 ve 11-17 yaş aralarında kendi babanızı nasıl görüyordunuz?

1-„Altı yaşına kadar babam sevgi dolu, koruyucu, güçlü, çalışkan bir insandı benim için. Sabahtan akşama kadar bizim için fedakarca çalışan, yorulmak bilmeyen en sevdiğim bir insandı. Yedi, on yaşlarında babama karşı tükenmeyen bir sevgi. Onbir ve onyediyedi yaşlarında ergenlik Dönemimde daha anlayışlı, sürekli yanımda, beni/bizi destekleyen, bana hayat veren canım babamdı.“

2-„Çocukluk dönemimde babamı hiç tanıımıyordum..Ben daha dünyaya gelmeden önce hep dışarıda olan , daha sonrada Almanya`ya gitmiş olan bir babam vardı. Babamla hiçbir bağlılığım olmadı. O, benim için hep bir yabancıydı. Ona karşı bir sevgim yoktu. Babam hep çalışmaktan bizi görmemiş, bize sevgi vermemişti. Ama yinede o sonuçta benim babam. Ve ona saygım sonsuz. O kendisini bizim için feda etmiş bir baba.“

3-„Her yönüyle mükemmel ve erişilmez bir baba.“

4-„Her zaman güler yüzlü, hiçbir zaman bizleri kırmamış, her istediğimizi yapardı.“

5-„Kalabalık ailemizin geçimini üstlenmesine rağmen, bizlere karşı son derece sevecen, açık,ilgisini hiçbir zaman esirgemeyen bir kişiydi. Şu anda onun değerini çok daha iyi anlıyor ve takdir ediyorum.“

6-„Altı yaşına kadar babam bizim için koruyucu ve bizimle hayatı paylaşan bir insandı. Onu çok seviyordum. Her akşam o eve geldiğinde çok mutlu olurum. Onbir, onyediyedi yaşlarında daha güzel şeyler paylaşırdık. O bizimle geziler yapar, sinemaya giderdi. O zaman herşey çok daha güzeldi.“

7-„Altı yaşına kadar benimle oyunlar oynayan ve beni çok sevdiğine emin olduğum bir insan. Yedi, on yaşlarında sevgisinden hiç birşey kaybetmeyen ve hep veren bir insan. Onbir, onyediyedi yaşlarında ise sevdiğim, saydığım ve dostluk köprüsünü kurduğum harika bir insan.“

Evlendiğinizde eşinizde babanızın özelliklerini aradığınız oldu mu?

Hangi özellikler?

1-„Maalesef olmadı. Çok farklıydılar. Olmasını isterdim. Eşimin bazı güzel huylar edinmesini sağladım.“

2-„Hayır, eşim çocuklarımıza karşı daha çok sevgi veriyor ve zaman ayırıyor. Babalık görevini unutmuyor. Babamda olmasını istediğim özellikleri eşimde buluyorum.“

3-„Evet, eşini ve çocuklarını karşılık beklemeden koruması ve sevmesi.“

4-„Şakacı olmasını babama çok benzetirim.“

5-„Kesinlikle“

6-„Evet, evlendiğim zaman eşimle çok farklı güzel mutlu günler geçirdik.“

7-„Evet, babam hayatı boyunca en bambaşka ailesine, daha sonra çevresine maddi ve manevi olarak hep veren bir insan. Ben güldüğüm zaman gülen, birisiydi. Başarılarımı takdir eden, yanlışlarımda da yanımda olan bir insandı. Babadan her anlamda almak, eşe de sürekli vermek, babayla eş arasındaki en önemli fark bu olsa gerek.“

Kendi babanızla eşinizin çocuklarınıza karşı olan babalığı arasında farklılıklar?

1-„Benim eşim sadece kendini düşünürdü. Çocuk gibiydi. Babamsa işten geldiğinde bizimle ilgilenir, konuşurdu. Eşim bunu çocuklarıma hiç yapamadı.“

2-„Elbette çok farklılık var. Eşimin daha çok çocuklarımızla beraber olması, sevmesi, yardımcı olması. Sorunlarını çözmesi, bu da bana mutluluk veriyor. Kendi babamda fazla babalık tadını alamadım. Onun için çocuklarıma `babalık` tadını almasını isterim.“

3-„Evet, çocuklarına aşırı dikkatli olmaması, çocukların hataları olduğu zaman sert tepki göstermesi.“

4-„Evet, eşimin daha bilinçli, daha serbest bir baba olması. Ama çocuklarına sevgide ve şefkatte babamla aynı olması.“

5-„Her insanın kendisine ait özellikleri , yetişme tarzı olduğu , eğitim ve kültür farkı olduğuna göre, farklılıklarında olması elbette çok doğal.“

6-„Kendi babamla eşimin arasında çok fark görüyorum. Çünkü şimdi herşey daha rahat konuşuluyor.“

7-„Babam sevgi delisi bir insandı. Babamın hayatında hiçbir zaman `ben` yoktu, hep `biz` vardı. Eşimde çocuklarını çok seven ve onlarla ilgilenen bir baba.İkisinde babalık konusunda mükemmel. Hatta kızıyla babasını yerde oynarken görünce, babamla benim aynı şekilde oynadığımız günler aklıma geliyor. Tıpkı aynı filmi seyrederek gibi oluyor ve hayat tekrardan ediyor.“

Çocukluğunuzda babanızla ilgili önemli bir anınızı yazar mısınız?

1-„Babam inşaatçı olduğu için yazın yazlıklara bizi de götürürdü. Bizde buralarda kendisine yardım ederdik. Yazları Yalova'ya yazlığa giderdik. Onunla hep güzel vakit geçirirdik. Şu anda aklıma

gelmiyor. Akşamları evimizin arkasında ki denizde değişik plajlara gider çok eğlenirdik. Onu çok ama çok seviyorum. Oğlumunda onun gibi güzel huyları olmasını isterim.“

2-„Hiç olmadı.“

3-„Bana şarkılar söyleyip, beni oynatması.“

4-„Ben dokuz yaşlarındayken, evimizin alt katı yanıyordu. Bizde birinci katta oturuyorduk. Yukarıya öyle alevler çıkıyordu ki, babamın o andaki telaşını kesinlikle unutamam. Bizi, dört kardeşi yorgan ve battaniyelere bağlayarak, pencereden aşağıya indirirken itfaiye arabalarının gelmesi ve bizi kurtarması. Babam olmasaydı hepimiz yanıyorduk. Babamın bizi koruması hiçbir zaman gözümün önünden gitmedi. „

5-„Birlikte olduğumuz zamanlarda unutulmayan anılarımız o kadar çok ki. Ama sadece bir tanesini yazmak istiyorum: Okul öncesi dönemimde Anneler Günün`de benim adıma anneme aldığı hediyeye olayı.“

6-„Çocukluğumda babamla gezdiğim günleri hiçbir zaman unutamıyorum ve onu çok seviyorum.“

7-„Ben altı yaşında iken annem Ankara`da bir ameliyat geçirdi. Ameliyat sonrası babamın beni Ankara`ya götürüşünü, yolda birlikte yemek yememizi, annemizle buluşacağımız için ikimizin yüzündeki mutluluğu, babamın bana bir baba gibi değilde bir arkadaş gibi yaklaşmasını unutamam. Babamla yaptığım bu Ankara Yolculuğu, Unutulmaz bir yolculuktu.“

Not: Anket sorularına verilen bu yanıtlar anneler grubunda tekrar birer eğitim semineri konusu olarak işlendi.

Anneler anket sonuçları ele alınırken, kendi anne babalarıyla olan ilişkilerinin buzdüğünün altında kalmış olumlu ya olumsuz yanlarının, kendi çocuklarına ve eşlerine olan davranışlarının bilincine varabilmenin adımlarını attılar.